

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Ю. Д. Бойчук

« 22 » січня 2021 року

Програма та критерії оцінювання
фахового вступного випробування
з «Музики»

для вступників з числа іноземних громадян й осіб без громадянства
на здобуття ступеня «бакалавр»
(скорочений та нормативний строк навчання)
за спеціальністю **014.13 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»**

ПРОГРАМА
фахового випробування
за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Під час прийому вступників на скорочений термін навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі освітніх рівнів «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за спеціальністю 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) конкурсний відбір проводиться на підставі комплексного фахового випробування, що включає в себе тестування з «Української мови та літератури й іспит з «Музики».

Вступне випробування проводиться за програмами, які розроблені фаховою атестаційною комісією та затверджені ректором університету.

Оцінювання рівня знань вступника здійснюється на підставі перевірки бланків відповіді за тестами з «Української мови і літератури» та результатами іспиту з «Музики».

Критерії оцінювання результатів кожного етапу вступного випробування наведено в програмі фахового вступного випробування.

Конкурсний бал розраховується за такою формулою: Конкурсний бал (КБ) = П1, де П1 – оцінка фахового вступного випробування (за шкалою від 100 до 200 балів).

I етап фахового вступного випробування

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Завдання для фахового випробування з «Української мови і літератури» орієнтовані на виявлення рівня володіння абітурієнтами програмовим матеріалом з метою ранжування вступників для проведення конкурсного відбору до ЗВО.

Зміст завдань відповідає шкільним програмам з курсів української мови та літератури й охоплює всі розділи відповідних дисциплін. Завдяки цьому є

можливість визначити рівень оволодіння вступниками всім обсягом програмового матеріалу.

Варіанти завдань розроблені відповідно до визначеної специфікації, у якій враховано відсоткове співвідношення завдань із мови й літератури, а також відсоткове співвідношення завдань із окремих розділів програм з мови та літератури.

Усі варіанти завдань є ідентичними за структурою й складністю, що дозволяє говорити про забезпечення принципу об'єктивності й рівності при вимірюванні навчальних досягнень вступників.

На виконання завдань вступникові дається 30 хвилин.

Оцінювання виконання завдань здійснюється на підставі перевірки бланка відповідей вступника за критерієм **«зараховано/ не зараховано»**.

Вступнику виставляється оцінка **«зараховано»** за умови, якщо він дав правильні відповіді на половину із запропонованих йому завдань плюс одне (50% + 1 завдання).

Вступнику виставляється оцінка **«не зараховано»** у разі, якщо він:

- дав відповідь на менше ніж 50% завдань;

або

- дав відповіді, які свідчать про необдуманість, автоматизм вибору правильної відповіді чи про списування правильних відповідей;

або

- не дав відповіді взагалі.

II етап фахового вступного випробування

МУЗИКА

Абітурієнти, які вступають на спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), повинні скласти вступне випробування, що проводиться згідно з Правилами прийому до ХНПУ імені Г.С. Сковороди й має чотири частини:

1) **гра на музичному інструменті** (фортепіано, баян, акордеон, скрипка, альт, віолончель, контрабас, бандура, домра, балалайка, гітара, духові інструменти, ударні інструменти). Вступники повинні продемонструвати майстерне художнє виконання **трьох** музичних творів різних за жанром та стилем. Обов'язковим є включення до програми поліфонічного твору (інвенція, fuga, прелюдія та fuga) та твору великої форми (соната, варіації). Солістам-інструменталістам надається концертмейстер (за необхідністю);

2) **спів**. Вступник повинен вміти виразно заспівати два вокальних твори: один а capella з тактуванням, другий – під власний акомпанемент. Акомпанемент здійснюється на музичному інструменті за вибором абітурієнта.

3) **відповідь** на запитання щодо авторів музичних творів, що виконуються.

Гра на музичному інструменті виявляє музичну пам'ять, художній смак, виконавські навички, здібності до виступу перед аудиторією слухачів, рівень володіння музичним інструментом вступника.

Орієнтована складність програми

Фортепіано

1. *Поліфонічний твір* (Й.С. Бах Двоголосні та триголосні інтенції, прелюдії та fugи з ДТК, частини з сюїти тощо).

2. *Твір великої форми* (М. Клементі. Сонатини за вибором; Й. Гайдн, В.А. Моцарт. Сонати за вибором (I частина або всі інші); Л.В. Бетховен. Сонати приблизної складності – №№ 1, 5, 6, 9, 25 або інші тощо).

3. *П'єса кантиленного характеру* українського, російського або

зарубіжного композитора (Ф. Мендельсон «Пісня без слів»; М. Лисенко «Експромт», О. Жук «Поема» тощо).

4. *П'еса або етюд технічного спрямування* (К. Черні Етюди ор. 299, ор. 740, Й. Мошелес Етюди ор.70, токати, скерцо тощо).

Баян, акордеон

1. *Поліфонічний твір* (Й. Бах «Арія», А. Кореллі «Прелюдія», Й.С. Бах Прелюдія та фуга з циклу «8 маленьких прелюдій та фуг», Й.С. Бах Алеманда з «Французької сюїти», Й.С. Бах Прелюдія та фуга (ДТК), Д. Букстехуде Органна прелюдія та фуга тощо).

2. *Твір великої форми* (В. Моцарт, А. Діабеллі, М. Клементі, Ф. Кулау (сонатини за вибором), Д. Чимароза, Д. Бортнянський (сонати), А. Репніков «Концертіно» тощо).

3. *П'еса кантиленного характеру* (П. Чайковський «Пісня без слів», В. Косенко «Мелодія», М. Дремлюга «Лірична пісня», Л. Ревуцький «Прелюд», В. Власов «Ноктюрн»), П. Чайковський «Мелодія» тощо).

4. *П'еса або етюд технічного спрямування* (Є. Дербенко «Старенький трамвай», Ф. Шуберт «Вальс», А. Гедіке «Скерцо», Л. Ферарі – В. Ковтун Вальс «Доміно», А. П'яццолла «Фраканапа» тощо)

Бандура

1. *Поліфонічний твір* (Й.С. Бах. «Прелюдія» до-мажор, Й.С. Бах. «Сиціліана», М. Дремлюга. «Прелюдія і фуга» тощо).

2. *Твір великої форми* (Г. Гембера. «Варіації на тему укр. нар. пісні «Марина». К. Мясков. «Концертна п'еса для бандури та фортепіано» на тему укр. нар. пісні «Вечір на дворі». В. Петренко «Сонатина» на тему укр. нар. пісні «Ой, важу я, важу» тощо).

3. *П'еса кантиленного характеру* (М. Дремлюга. «Романс». М. Лисенко. «Хвилина розпачу» тощо).

4. *П'еса або етюд технічного спрямування* (І. Марченко «Рондо»).

Домра

1. *Твір великої форми* (Л. Бетховен «Соната до мажор», Л. Матвійчук обробка у.н.п. «Ой за гаєм, гаєм», І. Михайличенко. Варіації на тему рос. нар. пісні «Выйду ль я на речку» тощо)
2. *П'єса кантиленного характеру* (М. Стецюк «Скерцо» тощо).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (Б. Міхеєв «Етюди для домри solo»).

Балалайка

1. *Твір великої форми* (В. Белецький, Н. Розанова «Соната», В. Котельников «Концерт №1» тощо).
2. *П'єса кантиленного характеру* (В. Андреев Вальс «Метеор», М. Стецюк «С балалайкой по Испании» тощо).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (О. Калінкін «Українська лірична»).

Гитара

1. *Поліфонічний твір* твір у перекладі для гітари (Й.С. Бах частини із сюїт для лютні, віолончелі, партії для скрипки, або танці, фантазії Г. Генделя, Л. Вайса, І. Пахельбеля тощо).
2. *Твір великої форми* – циклічний оригінальний твір, або переклад, можливе виконання частин концерту, сонати, варіаційного циклу, сюїти тощо (сонати, рондо, класичні варіації Ф. Сора, М. Каркассі, Н. Паганіні, М. Джуліані або варіації на народні теми М. Висотського, С. Орехова, С. Руднева, М. Іванова-Крамського, А. Сіхри тощо).
3. *П'єса кантиленного характеру* (В. Козлов «Баллада для прекрасной Елены», Е. Вілла «Лобос Прелюдія №1», А. Баріос «Вальс», В. Єрзунов «Романс» тощо).
4. *П'єса або етюд технічного спрямування* (М. Іванов-Крамської «Порив», Р. Дієнс «Фуоко», Е. Пухоль Етюд «Джміль», В. Козлов «Румба» тощо).

Скрипка

1. *Твір великої форми* (Д. Тартіні «Соната», А. Кореллі «Алегро» тощо).
2. *П'єса кантиленного характеру* (П. Чайковський «Мелодія», Д. Шостакович «Романс» тощо).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (О. Зноско-Боровський «Гумореска»).

Альт

1. *Твір великої форми* (А. Станиць «Концерт d moll»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (П. Чайковський «Пісня без слів»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (Г. Венявський «Мазурка», Г.Ф. Телеман «Allegro»).

Віолончель

1. *Твір великої форми* (К. Ромберг «Концерт № 3»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (С. Рахманінов «Вокаліз», А. Вівальді «Adagio»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (Н. Поппер «Прялка»).

Контрабас

1. *Твір великої форми* (А. Вівальді «Концерт»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (С. Кусевицький «Романс», Г.Ф. Гендель «Арія», Альбіноні «Adagio»).

Електроклавішні (синтезатор)

1. *Поліфонічний твір* (Г.Ф. Гендель «Сарабанда»).
2. *Твір великої форми* (І. Красильщиков Варіації на тему р.н.п. «Из-под дуба, из-под вяза»).
3. *П'єса кантиленного характеру* (К. Веласкес «Besame Mucho»).
4. *П'єса або етюд технічного спрямування* (З. Абреу «Тіко-тіко»).

Фісгармонія

1. *Поліфонічний твір* (Й.С. Бах «Сюїта № 3»).
2. *Твір великої форми* (Й. Гайдн «Соната № 29», 2 частина).
3. *П'єса кантиленного характеру* (Ф. Куперен «Переклик птахів», К. Мясковський «Элегическое настроение»).

Труба

1. *Твір великої форми* (Ж. Дебре «Концертино» тощо)
2. *П'єса кантиленного характеру* (М. Балакіреєв «Грузинська пісня» тощо).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (В. Щьолоков «Скерцо», О. Гедике «Концертний етюд»).

Флейта

1. *Твір великої форми* (Й. Гайдн «Соната», О. Глазунов «Вступ та три варіації з балету «Раймонда»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (Р. Глієр «Мелодія»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (А. Дворжак «Гумореска»).

Гобой

1. *Твір великої форми* (М. Платонов «Соната», В.А. Моцарт «Два рондо»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (Р. Вагнер «Аркуш з альбому»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (Л. Шварц «Північна пастораль»).

Кларнет

1. *Твір великої форми* (К.М. Вебер «Концерт № 2», Й.С. Бах «Прелюдія з кантати № 13»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (С. Василенко «Східний танець»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (А. Кореллі «Куранта, сарабанда, жига»).

Саксафон

1. *Твір великої форми* (П. Крестон «Соната»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (М. Мусоргський «Старий замок», Ч. Паркер «Квітка»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (Ж. Масне «Вітер»).

Валторна

1. *Поліфонічний твір* (Е. Гріг «Канон»).
2. *Твір великої форми* (В.А. Моцарт «Концерт»).
3. *П'єса кантиленного характеру* (К. Глюк «Мелодія», Р. Глієр «Аркуш з альбому»).

Тромбон

1. *Твір великої форми* (Г.Ф. Гендель «Сонатіна»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (Р. Вагнер «Вечірня зірка», М. Глінка «Ноктюрн»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (О. Аляб'єв «Allegro»).

Ксилофон

1. *Твір великої форми* (Ж. Бізе Сюїта з опери «Кармен», Л. Бетховен «Рондо-каприз»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (Й. Гайдн «Угорський танець»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (В.А. Моцарт «Турецький марш»).

Барабан

1. *Твір великої форми* (П. Чайковський «Торжественная увертюра 1812 год»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (М. Римський-Корсаков «Дубинушка»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (М. Іпполітов-Іванов «Кавказькі нариси», О. Глазунов «Полонез із балетної сюїти»).

Цимбали (чембало)

1. *Твір великої форми* (А. Вівальді Концерт).
2. *П'єса кантиленного характеру* (А. Скулте Арієта).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (О. Незовибатько «Гречаники та казачок», А. Гайденко «На празднику Вербунк»).

Гуслі

1. *Твір великої форми* (Б. Кравченко Концерт, А. Діабеллі «Тріо»).
2. *П'єса кантиленного характеру* (В. Маляров «Ірландські мотиви»).
3. *П'єса або етюд технічного спрямування* (Е. Дербенко «Праздничная»).

Спів виявляє вокальні здібності й емоційні можливості, навички тактування та співу під власний акомпанемент вступника.

Приклади творів для співу:

1. М. Глінка «Гуде вітер вельми в полі» .
2. У.н.п. «Зеленіє жито зелене».
3. С. Аляб'єв «Зимня дорога».
4. К. Стеценко «Тополя».
5. М. Лисенко «Тихесенький вечір».
6. П.І. Майборода «Рідна мати моя».
7. У.н.п. «Ой ходить сон коло вікон».
8. М. Глінка «Жайворонок».
9. М. Лисенко «Якби мені черевики».

Відповіді на запитання щодо авторів музичних творів, що виконуються вступником виявляють кругозір у галузі мистецької освіти, естетичні погляди, ерудицію в царині музичного мистецтва, знання головних етапів і закономірностей розвитку історії музики, знання літератури за своїм фахом, музичної термінології, розуміння змісту, форми та стилістичних особливостей виконаних творів.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

1. Виконайте на музичному інструменті, яким володієте:

- твір поліфонічної форми,
- твір форми великої (соната або варіації),
- віртуозну п'єсу або етюд.

2. Проспівайте:

- один вокальний твір під власний акомпанемент
- один вокальний твір без супроводу з тактуванням.

3. Надайте відповіді на запитання щодо авторів творів, що виконували.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ШКАЛОЮ ВІД 100 ДО 200 БАЛІВ

Бали	Кількість правильних відповідей	Характеристика відповіді
190 – 200 балів	Від 95% до 100% правильних відповідей	<p>Вступник демонструє всебічні, систематизовані та глибокі знання з предмета; вміє застосовувати їх на практиці; спроможний доводити правильність своєї відповіді переконливою аргументацією. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна, не містить помилок або має незначні огріхи.</p> <p>Виявляє особливі творчі здібності, неповторне оригінальне та переконливе трактування вокальних та інструментальних творів, артистизм у створенні художнього образу. Демонструє високу технічну майстерність під час виконання програми з дотриманням стилю, жанру, форми творів, які виконуються.</p>
172 – 189 балів	Від 81% до 94% правильних відповідей	<p>Вступник демонструє всебічні, глибокі знання, вміє застосовувати їх на практиці. Вільно висловлює власні думки, аргументовано відповідає на поставлені запитання. Відповідь вступника повна, логічна, послідовна. Вступник може припускатися незначних огріхів.</p> <p>Виконує твори високого рівня складності з відчуттям стилю, форми, жанру. Під час виконання вокальних та інструментальних творів демонструє їх оригінальну, але не досить переконливу інтерпретацію. У співі присутня опора дихання, правильне звукоутворення, дикційна чіткість та правильна орфоєпія.</p>
154 – 171 балів	Від 67% до 80% правильних	<p>Вступник демонструє глибокі знання з предмета, вправно застосовує їх на практиці;</p>

	відповідей	<p>уміє доводити правильність своєї відповіді. Відповідь абітурієнта повна, логічна, але містить деякі неточності.</p> <p>Виявляє початкові творчі здібності. Виконує твори високого рівня складності. Виконання творів досконале та технічно грамотне. Емоційно передає художній образ музичного твору, але не досить переконливо створює власне трактування, допускає стильові огріхи. Правильно обирає тональність для твору без супроводу, демонструє рівність звучання глосу на всьому діапазоні. Акомпанемент носить розгорнутий характер.</p>
136 – 153 балів	Від 53% до 66% правильних відповідей	<p>Вступник виявляє загалом добрі знання з дисципліни, досить успішно виконує передбачені програмою завдання; оперує основними поняттями, уміє робити висновки. Відповідь вступника повна, але недостатньо чітка, містить незначні помилки.</p> <p>Безпомилково виконує текст музичного твору з незначними технічними помилками. Технічний рівень програми відповідає середньому рівню складності. Виконання інструментальних та вокальних творів недостатньо емоційно виразне. Під час співу творів із акомпанементом вступник допускає його незбалансованість з вокальною партією.</p>
118 – 135 балів	Від 39% до 52% правильних відповідей	<p>Вступник відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але пояснення не лаконічні, не повні. Під час відповіді вступник припускається помилок.</p> <p>Виконує нотний текст з незначними технічними помилками, грамотно, емоційно передає</p>

		художній образ музичного твору. Технічний рівень програми відповідає середньому рівню складності. Під час виконання вокальних творів без супроводу витримує обрану тональність, правильно тактує, однак не досить точно відтворює характер звуковедення. Супровід вокального твору має простий гармонічний характер.
100 – 117 балів	Від 25% до 38% правильних відповідей	Вступник має прогалини в знаннях програмового матеріалу з предмета. Відповідь не повна, потребує уточнень і додаткових запитань; вступник не вміє самостійно зробити висновків, припускається значних помилок під час відповіді. Виконує твори напам'ять, але з текстовими помилками під час дотримування єдиного темпу, чіткого ритму, вірного фразування. Технічний рівень програми відповідає середньому рівню складності. Вокальні твори виконуються емоційно, але недосконало, має місце неточна вокальна інтонація, нечітка дикція, помилки в тактуванні та акомпанементі.
Менше 100 балів Не склав	Від 0% до 24% правильних відповідей	Вступник володіє теорією на фрагментарному рівні, під час виконання завдань припускається принципових помилок. Вступник не орієнтується в програмовому матеріалі. Володіє програмовим матеріалом на рівні елементарного розпізнавання, виконує окремі елементи нотного тексту, відсутнє володіння всіма елементами техніки виконання. Програма не відповідає екзаменаційним вимогам.